

ABONAMENTUL:

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Pe un an 36 Lei = 72 Cor.
 Pe un an 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 ileri.
 Distribuția p. cerș și in-
 scrierilor Nr. 734.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 a.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

Noul parlament.

Parlamentul României-Mari și care și-a deschis ședințele în mijlocul unei atmosfere supra încărcate, va avea prin natura problemelor ce are de rezolvat, una din sarcinile cele mai delicate și mai grele din câte au apăsător vre-odată pe umerii unor adunări legislative.

Greutățile cu care va avea de luptat noul parlament sunt sporite într-o considerabilă măsură prin faptul că vederi cu totul deosebite separă grupările ce au reușit să trimită reprezentanți în Cameră și în Senat, fără a mai pune la socoteală presiunile ce vor fi făcute indirect de acele formațiuni politice a căror atitudine a fost caracterizată prin abținerea dela alegeri.

Una din deosebirile fundamentale între vederile diferitelor organizații și grupări politice constă în chestiunea referitoare la însuși rolul și durata primului parlament al României-Mari, făcut sub regimul votului obștesc.

Unele organizații politice sunt pentru ideea ca actualele corpuri legislative, transformate în constituantă, să rezolve toate marile probleme la ordinea zilei, dând tot de o dată o grabnică deslegare problemei referitoare la situațiunea României față de Antantă.

Alte organizații politice, sunt din contra, de o părere cu totul deosebită, afirmând prin toate mijloacele convingerea că actualul parlament, din cauza modului cum s'au făcut alegerile și mai ales din cauza uriașului număr de voturi anulate, nu poate reprezenta voința națiunii și în consecință trebuie disolvat imediat, pentru a se proceda la alegeri nouă și aceasta cât se poate de urgent.

În fine alte formațiuni politice sunt pentru o cale mijlocie, care ar consta în dizolvarea parlamentului, pentru a face loc Constituantei, aceasta bine înțeles după ce se va fi dat o soluție definitivă problemei referitoare la chestiunile externe.

Se înțelege lesne atmosfera unor corpuri legislative, ai căror membri sunt însuflețiți de convingeri atât de contradictorii.

Un lucru reiese însă limpede și anume că situația partidelor istorice este din cele mai critice. Spunând aceasta ne referim și la situațiunea liberalilor, deși aceștia, fără a avea majoritatea, sunt oarecum mulțumitor reprezentați în parlament.

Intrebuițăm expresia *situațiune critică* atunci când este vorba de partidele istorice, pentru motivul că acestea vor fi violent atacate de noile grupări politice pe tema inferiorității ce a fost creată țării, din cauza modului cum vechile organizații au înțeles politica până acum.

Va fi, după câte se anunță, o răfuială repede, severă, dureroasă, un rechizitoriu teribil și un proces de fapte și intenții pe urma cărora vor fi puse în lumină multe atitudini urâte și multe și grave responsabilități.

Asalturile cele mai serioase le va suferi însă fără îndoială partidul liberal și aceasta pentru motivul deosebit de însemnat că celelalte organizațiuni politice vechi sunt pe punctul de a deveni inexistente.

Atacurile în contra partidului liberal național vor fi date în special pe tema corupției administrative și a guvernării cu caracter pur personal în dauna libertăților prevăzute în articolele pactului fundamental.

Liberalii cari dispun însă de mijloace serioase de luptă și de apărare, nădăduesc să poată face față virulenței atacurilor pe chestiile de mai sus, invocând prevederea arătată cu prilejul războiului pe urma căruia a rezultat România întregită.

Hotărâte și amenințătoare, din punctul de vedere al luptei ce urmează să se dea, se arată partidul țărănesc și acela al dlui Nicolae Iorga.

Impozant și gata pentru luptă în vederea regenerării naționale, se înfățișează însă partidul național al românilor de peste munți și care prin blocul compact ce îl formează în actualul parlament reprezintă o forță în fața căreia vor trebui să cedeze orice tendință și orice intenție ce nu ar fi în legătură cu interesele obștești.

În ultimul și marele său discurs, d. Iuliu Maniu a arătat care va fi în parlament rolul partidului național român.

Așa cum este organizat partidul Românilor din Ardeal și pe baza marelui autorități morale ce posedă, s'a format în sufletul tuturor convingerea că ei se găsesc în momentul când poate să treacă de la activitatea sa regională de până acum, la cea mai înaltă pe care are datoria s'o desvâle în folosul întregului regat.

Privirile tuturor sunt ațintite prin forța împrejurărilor, asupra partidului național român care prin reprezentanții săi în parlament va ști să-și îndeplinească greaua și nobila sa misiune.

Birourile comisariatelor polițienestii.

S'au luat dispoziții ca birourile celor 6 comisariate polițienestii ale orașului Arad să fie instalate provizoriu în următoarele edificii: Comisariatul I. Biroul central. Școala comercială superioară, 1 subofițer de poliție, 2 subofițeri, 1 funcționar administrativ și 30 vardiști.

Comisariatul II. Căminul muncitorilor. 1 ofițer de poliție, 2 subofițeri, 1 funcționar administrativ și 35 vardiști.

Comisariatul III. Grădina de copii din str. Kasza. 1 ofițer de poliție, 2 subofițeri, 1 funcționar administrativ și 30 vardiști.

Comisariatul IV. Școala de fete din str. Virginia Hotăran (Erzsébet-utca). 1 ofițer de poliție, 2 subofițeri, 1 funcționar administrativ și 40 vardiști.

Comisariatul V. Școala și grădina de copii din strada Trefort Nrii 20-21. 1 ofițer de poliție, 2 subofițeri, 1 funcționar administrativ și 35 vardiști.

Circumscripția VI. Grădina de copii din Gai, strada Magyar No 25. 1 ofițer de poliție, 2 subofițeri, 1 funcționar administrativ și 45 vardiști.

Prefectul orașului d. dr. Romul Veliciu a numit în calitate de ofițeri de poliție pe următorii domni: Ludovic Horvath, fost șef al secției militare dela primărie, Alexa Ban, Robert Grăf, Eugen Mladin, Ivan Banieșiu, Ion Ianoși, Ion Laza, Ion Schiopu.

D. Lazar Cipa a fost numit secretar auxiliar, iar dnii George Dan și Alexandru Russu au fost numiți funcționari auxiliari.

Din lumea muzicală.

Concertul baritonului Teodorescu

Grigore Teodorescu, baritonul absolut pe care îl revendică în acelaș timp, Brașovul, Clujul, Temișoara și Aradul cu drepturi și entuziasm egal, cântărețul ale căruia succese, în Faust, Rigoletto și în Tosca, sunt încă vii în amintirea publicului arădan, va da Joi seara, în palatul Ateneului, un ultim și impunător concert.

Spunem ultimul concert, deoarece Gr. Teodorescu răspunzând insistențelor făcute de direcțiunea operei din Cluj, a primit să lupte alături de atâția alți inimoși artiști, în vederea ridicării unei instituții menite în scurtă vreme să dea roade îmbucurătoare din punct de vedere cultural.

Opera din Cluj, răsărită ca din pământ, într'un moment de entuziasm, sub lovitura unei baghete, fermecate, va avea nu numai misiunea de a întări sentimentul artistic și dragostea pentru senzațiile înalte ale muzicii, în straturile largi ale poporului, ci în acelaș timp și însărcinarea mult mai delicată și înaltă de a trezi în toată frumusețea lui morală sentimentul dragostei de patrie și nevoia solidarității ce trebuie să stăpânească pe fiii aceleiaș popor.

Muzica are aceasta de caracteristic și măreț că influențează cu aceeași intensitate și asupra sufletului și asupra inteligenței, dezvoltând în proporții remarcabile conștiința și simțirea cum și frumusețea sentimentului național.

Privită din punctul acesta de vedere graba cu care d. Teodorescu, împreună cu ceilalți artiști, a răspuns la apelul direcției operei din Cluj, îmbracă un caracter de deosebită desinteresare asupra căreia nu am putea să insistăm îndeajuns.

Înainte însă de a se despărți — cel puțin pentru câțiva timp — de un public în mijlocul căruia s'a simțit atât de bine și de inteligent apreciat, baritonul Teodorescu, a ținut să ofere amatorilor de artă din Arad, un concert menit să iasă din cadrul proporțiilor obișnuite.

Astfel baritonul bucureștean va cânta acompaniat fiind de orchestra teatrului orașnesc sub conducerea maestrului Szánto, Marea scenă și aria din „Ballo in maschera” de Verdi, „Credo” din Otello și strălucitul Brindissi din Hamlet al lui Ambroise Thomas, iar dna Nina maior Botez, care împrumută concertului farmecul grațiosului său sprijin, va cânta în aceleași condiții celebrul vals din „Dinorrah” de Meyerbeer și nu mai puțin celebra „Una voce poco fa” din Barberul lui Rossini.

Vorbind de concursul dnei Nina maior Botez, nu putem să nu ne amintim de finețea talentului său și de magnificele sale vocalize ce dobândeau o puritate de timbru și o grație nebănuită în contrast cu organul omogen și forte al baritonului bucureștean.

În consecință un concert organizat cu îngrijire, un concert de despărțire și care nu exclude totuși satisfacțiunea unei grabnici și plăcute revederi.

Demobilizarea parțială a armatei noastre.

București 25. Dela Marele Cartier se afirmă, că s'ar fi hotărât demobilizarea parțială, până la contingentul anului 1913.

Apel către publicul românesc.

La 1 Ianuarie 1920 se va deschide în Arad școala profesională pentru fete.

Este cea dintâi școală de felul acesta, la noi, cari am fost veacuri întregi lipsiți de carte și învățatură românească.

Această școală este menită să dea fetelor odată cu educația casnică, și toate cunoștințele necesare unei femei inteligente. Și se vor da instrucția în arta menajului, croitoriei, broderiilor și pe lângă toate acestea fiecare va putea să-și îmbogățească cunoștințele în arta muzicii și-a limbilor streine.

Indemnăm părinții să-și înscrie fetele în această școală care va răspândi lumina și cultura românească.

Cursurile vor fi de 8 ani după care se va elibera diplomă cu drept de publicitate.

Elevele cari nu vor să urmeze opt ani, pot să urmeze numai gradul al II-lea, adică cei 4 ani din urmă, tot astfel cele cari urmează cursul de menaj care va dura un an, și după terminarea cărora li-se vor elibera certificate.

Tot în cadrul școlii elevele vor primi instrucție muzicală, vor învăța limba franceză și engleză, după dorințele fiecăreia.

Consiliul Dirigent în vederea scopului ce-l urmărește această nouă instituție, a pus la dispoziție superbul edificiu al școlii normale de băieți, în care au și început lucrările, pentru ca școala să se poată deschide la termenul fixat.

Comitetul pentru organizarea școlii s'a ales din dnele:

Eugenia C. Pop, preș., Livia Mladin și Ana Percea v.-preș., casieră Cornelia Iacob, secretară dsoara Hortensa Bogdan, iar membre consultative dnele: Sofia Pap, văd. Cornelia Lazar, Aurelia Păcățan, Veturia Buftea, Hermina Arjoca, Adriana Ispravnic, Sofia Mihulin, Smaranda Arhip, Octavia Ciuhandu, Volumnia Balta, Domnica Ispravnic, Hortense br. Pop, Hortense Veliciu și drele Elena Damian, Veronica Carp și Tulia Bogdan.

În sânul „Societății Doamnelor Române” se primesc membre fondatoare cari plătesc taxa de 100 lei, membre pe viață 50 lei și o cotizație de 24 lei anual, și membre ordinare cu 20 lei anual.

Comitetul societății a luat inițiativa să aranjeze serate și producțiuni artistice în scopul școlii și publicul românesc va înțelege desigur rostul acestui nou locaș de lumină și cultură și își va da contribuția la succesul moral și material.

Membre fondatoare s'au înscris doamnele: Eugenia C. Pop, Adriana Ispravnic, Sofia Pop, văd. Cornelia Lazar, Octavia Buftea, Livia Mladin, Ana Percea, Hermina Arjoca, Hortense Bogdan și Cornelia Barbu.

Orice lămuriri privitoare la școală dă dna Ana Percea (liceul Moise Nicoară, Arad.)

Cărți și reviste.

Am primit la redacție:

„Cugetări” revistă politică socială. Apare la Cernăuți. Un exemplar 16 pag. 1.50.

— Monitorul asigurărilor muncitorești. Numerele pe Septemvrie—Octomvrie.

— Anualele statistice și economice no 11 anul II. Prețul 3 lei.

— „Crinul” no. 2 revistă literară-artistică-bilunară. Vorbe și palavre, Mihail Stăncescu. Parcul în noapte, I. Dragoslav. Sfârșit de român, E. Mârdeanu. Cazacul, Al. Teodoreanu. Orfanii din război, H. V. Găbunea. Cronici: Cronica Literară: „Odinioară” de I. Aslan — Miron Negrea. „Amurg” de Al. Văitoianu — Sandu Pop. Cronica Teatrală: „Patima roșie” de M. Sorbul Al. Alexandrescu. Exemplarul 1 lei.

— „Sburătorul” no. 31. Sumar: E. Lovinescu, Gustul Lacrimilor, Alexandru T. Stamatiad, Lăutarul Hortensia Papadat Bengescu, Icoana Fecioarei, Victor Eftimiu, În țara lui Saint-Pol... Alexis V. Drăculea. Pe-aici au trecut dușmanii... Ignotus, Colț de stâncă. George Cair, Ceva urgent... Barbu Solacolu, Sămănătorul, Virgiliu Moscoviciu, Farul. Cronica Ideilor: Idealizare... de Eugen Relgis; Cronica Artistică: Expoziția Cosmovici-Briese-Dimitriu-Bărlad de F. Șirato; Cronica Teatrală: Amurg de L. Rebreanu. Însemnări: Casa dlui Iorga; Teatrul Național din Cluj; Comedia inimii. Poșta Redacției. Bibliografie.

INFORMAȚII.

— Doamnele și domnișoarele române din Arad, sunt rugate stăruitor să participe la ședința ce va avea loc azi Mercuri, 26 c., la orele 5 d. p. în sala internatului de fete. Dnele și dsoarele arădane sunt rugate să participe în număr cât mai mare la această întrunire întru cât se vor discuta chestiuni de un deosebit interes obștesc.

Adriana Ispravnic, Livia Mladin, vice-prezidente ale Societății femeilor române.

— Eri s'a început eliberarea certificatelor de identitate pentru populația Aradului, conform publicațiunii șefului poliției, dată la 22 Noemvrie. Biroul pentru eliberarea certificatelor de identitate funcționează în edificiul școlii comerciale superioare (pe bulevardul Carol I fost Erzsëbet körut) și e deschis dimineața, orele 8—12 și după amiazi orele 3—7. Șeful poliției pune în vedere locuitorilor cari în termenul fixat dela 25 Noemvrie până la 10 Decemvrie nu-si vor procura certificatul de identitate, că vor fi pedepsiți pentru contravenție.

— Prefectul orașului d. dr. R. Velicia a numit în comisia spitalului de copii pe dnii: dr. Adam Iancu, medic, dr. Cornelia Moga medic, dr. Ștefan Tamașdan, medic, baronul Adolf Neumann, intemeietorul spitalului, dr. Ludovic Baros și dr. Ernestin Leitner, din partea societății de ocrotire a copiilor „Crucea Albă.”

Din oficiu sunt membrii ai acestei comisii: primarul orașului, medicul-director al spitalului de copii, șeful poliției, medicul primar al orașului și secretarul primăriei.

— D. Isopescu Greul a fost desemnat ca viitor ministru al României la Viena.

Dsa a primit pentru moment delegația de comisar legal, având ca atașat pe d. Grigorcea, consilier de legație. D. Isopescu Greul a plecat la Viena.

— Ofițerii bulgari se înrolează în mare număr în armata generalului Denikin.

— Acceptându-se propunerea făcută de directorul regional al C. F. R. din Arad, d. Ispravnic, în ședința comisiei administrative, conducerea orașului a făcut demersuri ca surplusul de cărbuni exploatat din minele societății minelor de aur dela Brad să fie cedat pentru aprovizionarea orașului Arad. Tratatul urmate cu direcțiunea societății minelor de aur s'au terminat favorabil pentru oraș. Cu începere din luna viitoare orașul Arad va primi din minele dela Brad lunar o cantitate de 50—80 vagoane cărbuni de piatră.

— Biroul presei din București, desminte informațiunea publicată în ziarul „Adevărul” că prințul Carol s'ar fi retras dela comanda regimentului său. Prințul Carol, spune comunicatul presei, își continuă serviciul în calitate de comandant al regimentului de „Vânători de munte”, cu care a luat parte la ofensiva contra Ungariei.

— D. Constantin Dumitrescu, a fost numit de ministerul de finanțe, șef al vamei Arad, în locul dlui Petre Vasilescu permutat la Siliștea.

— „Avântul” publică detaliurile senzaționale ale unei anchete făcute la spitalul statului din Târgul-Neamț. Ancheta a stabilit în mod precis vinovăția de falși în acte publice, a drului Comonița, deputat liberal.

— Pe baza hotărârii luate de consiliul de miniștri, direcția generală a poștelor a desființat cenzura scrisorilor simple și recomandate interne.

Cenzura scrisorilor externe a rămas în vigoare până la noi dispoziții.

— Reuniunea „Regina Maria” a femeilor române din Zarand ne trimite următoarele:

„Particulari, instituțiuni și corporațiuni cari au primit colecte pentru ridicarea unui monument eroului Avram Iancu în Tebea, sunt rugați să trimită aceste colecte în cel mai scurt timp posibil casierului reuniunii „Regina Maria” a femeilor rom. din Zarand, în Brad jud. Hunedoara.

— Comisia tehnică a orașului a fost complectată cu d. inginer Paul Rozvan. În locul dlui dr. Issekutz, care s'a retras din motive sanitare, a fost numit în comisia administrativă d. Eugen Tömöri, șeful firmei Andrényi.

Colecta pentru biserica Mărășești.

Colecta dsoarei Miți Oprean din Sântmielăușul mare (Nagyszentmiklós) cor. 2020—
Suma din urmă 21024.50
Total „ 23044.50

TRIBUNA LIBERĂ.

O lămurire.

În ziua marelui voivod Mihail Viteazul „Românul” a publicat la „Tribuna liberă” o știre referitoare la modul deslegării unor anumite probleme în aceste zile de prefacere.

Era vorba, de faptul că învățătorii maghiari să împărtășesc și azi din întregirile și ajutoarele de salar avute și sub regimul trecut, în timp ce unii învățătorii români, care se găsesc într'o anumită situație, nu se bucură de ajutor din partea statului.

Nu voiesc să suprim glasul de durere al celor cari se plâng, nici se combat adevărul spuselor părintelui Vichentie Pinteac, ci să lămuresc chestiunea pentru liniștirea publică.

Înainte de toate deplăr, că acel caz nu aparține județului Arad.

E adevăr că învățătorii maghiari dacă au depus jurământul de fidelitate, prescris de Consiliul Dirigent, se împărtășesc și ei din beneficiul avut și pe care îl pot ridica dela perceptoratul respectiv.

Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem faptul, că s'a votat de C. D. toate întregirile de salar, ajutor de război, ajutor de scumpete, ajutor familial și relut de vestminte în aceiași măsură și învățătorilor români dela școlile confesionale și le-a pus în curgere cu începere dela 1 Ianuarie 1919 la toți aceia cari au prezentat la timp documentele indispensabile la asemnarea acelor sume.

Mai avem și în județul Arad învățătorii cărora încă nu le-au fost plătit aceste întregiri dar nu din vina României mari, ci din vina proprie, și din cauza neînaintării, la timp, a documentelor proprii. Toți aceia cari au satisfăcut corect cerințele au ridicat toate întregirile încă de mult.

Cei ce n'au dat însă atențiunea cuvenită notei circulare privitoare la această chestiune și nu și-au luat osteneala de a aduna corect datele indispensabile la aranjarea acestei afaceri n'au drept să învinovățească pe nimeni ci să caute geseala în însăși neglijența lor.

Cei dela zarand nu pot asemna la perceptorate sume ce nu sunt legate pe date exacte și din punctul acesta de vedere plângerile, în acest sens sunt nefondate.

Moldovan, revizor.

Sărbătoarea zilei de 1 Decemvrie.

Resortul de culte a luat următoarele dispozițiuni pentru a se sărbători ziua de 1 Decemvrie.

La 1 Decemvrie st. n. (18 Noemvrie st. v.) se împlinește un an dela Marea Adunare Națională din Alba-Iulia.

Pentru poporul românesc din Ardeal, Banat și părțile ungurene, această zi constituie cea mai mare sărbătoare națională, pentru că ea ne-a adus nu numai libertatea desăvârșită ci mai presus de această unitate politică cu frații noștri de pretutindeni într'un singur regat românesc. Dar însemnătatea marelui act istoric dela Alba-Iulia, se restrânge în chip fericit cu deosebire asupra școlii românești, deschizându-i larg porțile culturii naționale integrale, cari veacuri de-arândul i-au fost zăvorâte de sistemul polițial al statului unghuresc.

Astăzi avem școala națională, în stat național românesc.

Depinde de noi ca această supremă curcere izvorâtă din jertfa armatei, a regelui și a poporului românesc, să fie înțeleasă în toată strălucirea ei, prin cea mai stăruitoare muncă morală și culturală a școlii românești de toate gradele.

Cel mai potrivit prilej pentru a infiltra această concepție socială fundamentală a României întregite în conștiința populară este aniversarea unirii naționale înfăptuite la Alba-Iulia.

Drept aceea, ziua de 1 Decemvrie st. n. se decretează sărbătoare școlară obligată pentru școlile de toate gradele și de toate categoriile (de stat, confesionale, comunale și particulare) din teritoriul supus Consiliului D. Lecții nu se vor ține în această zi. Direcțiunile școlare vor lua măsuri pentru întocmirea programului, corespunzător cu însemnătatea istorică a zilei. În dimineața zilei se va face serviciu religios, unde vor participa toți elevii, în frunte cu corpul didactic. După acestea se va desfășura programul în sala festivă a școlii, care se decorează cu portrete și steagulețe naționale. În cuvântarea festivă, după un resumat al suferințelor poporului românesc, în care se va sublinia unirea dela 1600 îndeplinită de Mihai Viteazul, tot la Alba-Iulia din 1918, care culminează în realizarea unității noastre politice și a libertății naționale pentru popoarele conlocuitoare.

În acelaș timp se va vorbi și de actul de unire al Basarabiei din 27 Martie (27 Nov. unirea necondiționată, ca urmare a unirii Bucovinei și Ardealului) și al Bucovinei din 15 Noemvrie 1918. Așa dară în aceeaș lună s'a făcut unirea tuturor țărilor desrobite, fapt care confirmă în chip strălucit unitatea de simțire și de ideal a poporului românesc. Se va arăta apoi că România întregită are la baza ei cele două principii mari: libertatea și democrația, pe cari vrea să clădească vecinicia Statului românesc prin muncă, dreptate și moralitate.

Școala este un factor hotărâtor în realizarea acestei opere de idealism național și unitate binefăcătoare.

Se vor face recitări de poezii patriotice și se vor executa cântece naționale.

La serbarea școlară vor fi invitate autoritățile bisericești, civile și militare și în special poporul dela țară.

Pe clădirile școlare se va arbora steagul național. În general ve-ți stăruii, ca serbarea să aibe proporții cât mai impozante spre a face să între pentru totdeauna în conștiința publică, măreția istorică vecinică a unirii dela Alba-Iulia.

Directorii regionali vor aduce aceste dispozițiuni la cunoștința directorilor de liceu, școli normale și civile, iar revizorii școlari la cunoștința direcțiunilor școlare primare.

Toți vor raporta despre felul cum s'a săvârșit aniversarea unirii, iar directorii, regionali și revizorii școlari vor face Resortului o icoană sumară despre această manifestație de conștiință și educație națională.

TELEGRAME.

„Ultimatul“ aliaților noștri.

— Dela corespondentul nostru special. —

București 25. — Cuprinsul „ultimatului“ trimis României de conferința de pace, a fost comunicat dlui prim-ministru general Văitoianu, fiind de față dnii Mișu și Diamandi, cum și miniștri plenipotențieri ai Americii, Franței, Angliei, Italiei. România este obligată prin această notă — ultimatum, să subscrie pacea cu Austria, sub sancțiunea ruperii relațiilor diplomatice, dintre noi și Antantă, până cel mai târziu la 2 Decemvrie a. c. Nota este plină de elogie la adresa poporului român. D. general Coandă va fi Joi la Paris. „Viitorul“ în legătură cu remiterea notei aliaților, spune, că opinia publică nu trebuie să se alarmeze, această atitudine neputând avea efectul dorit la aliați, atunci când e vorba de un stat cu situația politică și morală de azi a României.

N.

Manifestații monarhiste în Berlin.

Berlin 25. — Aderenții curentului monarhist, lucrează din nou cu intensitate în favoarea restabilirii monarhiei. Aproape zilnic au loc în oraș manifestații monarhiste organizate de foști ofițeri și studenți, și: ciocniri sângeroase cu contramanifestanții socialiști. Guvernul a luat măsuri severe pentru liniștirea opiniei publice interzicând orice manifestații. (Ag. Dacia).

America nu ratifică pacea fără modificări.

Londra 25. — Imposibilitatea senatului american de a lua o hotărâre definitivă în chestiunea ratificării tratatului de pace cu Germania, a produs aici consternare în toate cercurile politice. Încă nu se știe cum se va putea tranșa această chestiune penibilă pentru toate marile puteri.

Din Washington se anunță, că președintele Wilson a făcut apel la șefii grupurilor republicane și democratice, pentru realizarea unei înțelegeri, care ar avea ca urmare o nouă discuțiune în senat asupra tratatului de pace și asupra ratificării lui; fie chiar cu unele modificări. Wilson n'a obținut însă până acum nici un succes. (Ag. Dacia).

In Ungaria teroare, nemulțumiri, anarhie.

Viena 25. — Din Budapesta se anunță că toate ostenețele dlui Clerk au rămas până acum fără rezultat. Toate listele pentru noul guvern, prezintate de Friedrich, au fost respinse.

Partidul social-democrat a adresat reprezentanților antantei un protest energic în privința internărilor ordonate de guvernul Friedrich și de amiralul Horthy împotriva tuturor acelor cari au stat în oarecare legătură cu comuniștii.

În toată Ungaria ajunsă din nou sub dominațiunea guvernului Friedrich, se observă cea mai mare nemulțumire.

Friedrich temându-se de revolte, a declarat starea generală de asediu.

Din lipsa carbunilor în Budapesta nu mai circulă tramvaele, — în toată Ungaria a încetat circulația de trenuri. (Ag. Dacia).

Galiția s'a unit cu Polonia.

Varșovia 25. — »Warschawsky Kurir« publicând rezultatul ultimelor consfătuiri ale noulor delegați poloni cu membrii consiliului de 5, afirmă, că Galiția-orientală a fost alipită definitiv la Polonia. (Ag. Dacia)

Repatrierea ofițerilor unguri.

București 25. Din lagărul de prizonieri dela Târgoviște, au sosit ieri cu trenul în Capitală, sub escortă, 120 ofițeri unguri, făcuți prizonieri în luptele dela Tisa. Prizonierii vor fi repatriați.

Criza de guvern în Belgia.

Brüssel 25. Guvernul Belgiei a demisionat în urma rezultatului alegerilor generale. Regele a însărcinat pe Romokin cu formarea noului guvern, în care majoritatea va fi compusă din socialiști. (Ag. Dacia)

Anglia grăbește semnarea tratatului.

Londra 25. »Times« anunță, că guvernul englez dorește ca tratatul de pace cu Austria să fie ratificat până la 1 Decemvrie, aceasta din motive grave privitor la economia și comerțul englez. Anglia se vede silită să pună capăt în mod brusc tergiversărilor statelor mici, cari încă nu au semnat tratatul cu Austria: Jugoslavia și România. (Ag. Dacia).

In chestia jurământului funcționarilor streini.

În ziarul maghiar din Cluj, »Uj Világ« a apărut în nr. 186 următoarea »ordonanță« a guvernului din Budapesta, privitoare la ținuta funcționarilor de stat unguri din teritoriile alipite la România:

»Statul maghiar secătuit în puterile sale financiare prin regimul comunist, nu poate angaja în locuri potrivite pe funcționarii refugiați din teritoriile de sub ocupațiune streină, și nici nu-i poate plăti.

Silit de forța împrejurărilor îndemn decii pe toți judecătorii, procurorii și pe ceilalți funcționari dela judecătoria, să se menție în vechile funcțiuni, și sub ocupațiunea strein etc. și să primească plățile și pensiile pe cari puterea streină le-ar plăti în schimbul jurământului.

Nu întrebăm de ce a trebuit să apară această ordonanță a guvernului maghiar, într'un ziar unguresc — din Cluj, ci întrebăm ce rost mai are formalitatea ludrii jurământelor dela unguri și peste tot dela acel streini, cari au fost instalați în funcțiuni de guvernele fostei Ungarii.

Nota, sau mai bine zis îndemnul de mai sus, ne dă cheia atitudinii schimbate a funcționarilor streini, cari până la mijlocul lunii Octomvrie, deci la o lună după ce numita ordonanță fusese publicată în Budapesta de guvernul maghiar, nici nu voiau să aude de recunoașterea prin jurământ a suveranității române în Ardeal și Crișana, după cum nedă și explicația faptului că de-atunci încoace, aceiași funcționari se grăbesc a se achita de obligațiunile acestei formalități, care într'o bună zi, cred ei, își va pierde valoarea. După toate acestea credem că funcționarii maghiari, — streini, instituți pe vremuri de regimul unguresc, nu pot fi reangajați de statul român numai pentru că ar fi dispuși să îndeplinească un act redus în ochii lor prin »ordonanța« guvernului din Budapesta la o formalitate față de însemnătate.

Punem chestiunea, convinși că persoanele în cauză înțelegând delicatetea situației pe care le-a creat-o comunicatul publicat de ziarele maghiare din Cluj, se vor grăbi să înlătore un dubiu ce nu poate fi decât în defavoarea lor.

Cenzurat: T. P. Nicolin.

Teatrul APOLLO | Teatrul URANIA

În 24, 25, 26 și 27 Noemvrie

Partea finală.

În 4 părți.

Partea IV.

Strigoaia roșie III. (Izbânda dreptății)

Dramă criminală în 4 acte.

În rolul principal: Helena Markowska, Alberto Capozzi și Cigetta Morano. Te 614

REGATUL ROMÂNIA. :: POLIȚIA DE STAT ARAD.

PUBLICAȚIUNE.

Conform ordinului Marelui Cartier General Nr. 4586/1919 comunicația se va regula în modul următor.

Ordonanța ușurează călătoria supușilor români, întrucât obligă pe toți aceia care au împlinit etatea de 12 ani, fărăosebire de sex, la procurarea certificatului de identitate.

CertIFICATELE DE IDENTITATE SE VOR ELIBERA EXCLUSIV ÎN BAZA ACTELOR PERSONALE CU VALABILITATE PE 6 LUNI.

Invit deci pe toți locuitorii orașului Arad sări au împlinit etatea de 12 ani ca pentru procurarea certificatului de identitate să se prezinte cu începere dela 25 Noembrie până la 10 Decembrie a. c. în edificiul școlii comerciale din Bulevardul Carol I. (Erzsébet körút) cu actele personale (fotografie nu se cere) Pentru certificatul de identitate se va plăti taxa de un leu (2 coroane). Cetățenii de pe teritoriile alipite României li-se vor elibera certificate de culoare albă care vor servi și ca legitimații de călătorie pe teritoriul României. Străinilor li se vor elibera certificate de culoare roșie care însă nu pot servi ca legitimație de călătorie, ci pentru fiecare călătorie vor trebui să ceară permis special.

Pentru a ușora procurarea certificatelor de identitate, funcționarilor publici și angajaților dela întreprinderile industriale avizez oficiile publice că le voi trimite formulare tipărite pe cari se va induce datele referitoare la funcționarii publici și membrii familiilor lor.

Pe proprietarii întreprinderilor industriale îi invit să binevoiască a-mi comunica de urgență numărul funcționarilor, muncitorilor angajați și a membrilor familiilor acestora pentru a fixa uu termen la care își pot procura certificatul de identitate, fără a fi nevoiți a perde din timpul de lucru.

Fac atent publicul că neapărat să-și procure certificatul de identitate la termenul fixat, servind acest certificat și ca legitimație în circulația liberă. Acei cari nu vor fi în posesiunea acestor certificate nu numai că se expun la neplăceri, ci li se pune în vedere pornirea procedurii împotriva lor, deoarece neprocurarea certificatului de identitate se va judeca de contravenție.

Arad, la 22 Noembrie 1919 st. n.

Stoica m. p.
șeful poliției.

Re 732

PRIMĂRIA ORAȘULUI CU DREPT DE MUNICIPIU ARAD.

ad. 11205/1919 pm.

A V I Z.

Conform publicației dela 29 Septembrie 1919 No 11205/1919 alineatul penultim, toți proprietarii sunt datori a înșina secției militare orașănească dacă în stăvilimentul de animale s'a făcut ceva schimbare (cai, câțari, asini, boi, bivoli dela 2 ani în sus).

Aceia, cari nu vor respecta acest ordin se vor pedepsi cu amendă de 20-100 Lei.

În interesul propriu al publicului recerc pe toți proprietarii ca eventuala schimbare fără amânare să o înșine.

Arad, la 22 Noembrie 1919.

Dr. Anghel m. p.
v.-primar.

Pi 735

De vânzare două țepe de lux

tinere, perch, amatorii se vor adresa str. Vécsey No 11 Arad. La ușa din stânga.

U 731

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința celor interesați ordinul circular Nr. 33737 al Marelui Stat Major. Secția I. Biroul I. Recrutare:

Prin rezoluția Ministerială pusă pe referatul Nr. 30520 din 10 Oct. a. c. al Marelui Stat Major și având în vedere și cererea Consiliului Dirigent de a hotărî modalitatea cum tinerii din ținuturile alipite ce ar cădea în prevederile art. 52 din lege pot deveni ofițeri de rezervă.

Se dispozează următoarele:

1) În principiu sunt admiși a urma cursurile pregătitoare de ofițeri de rezervă toți tinerii cari au studiile prevăzute în art. 52 din legea de recrutare și 119 din regulamentul legii, iar pentru ținuturile alipite, pentru anul acesta, vor fi admiși toți cei cari au absolvit școli, care sub regimul legilor fostei monarhii austriace, le dădea dreptul de a deveni ofițeri de rezervă.

2) Toți acești tineri cari doresc a deveni ofițeri de rezervă își vor depune certificatele de studii la regimentele respective care apoi le vor înainta M. d. R. (Secția Recrutării) pentru a vedea dacă au dreptul a beneficia de art. 52 din legea recrutării.

Cei care însă din cauza evenimentelor n'ar putea depune certificatele de studii, vor depune o declarație, în care să arate ce studii au absolvit, pe baza cărora ei vor putea fi admiși în școală.

Această declarație trebuie să fie certificată de cel puțin 2 ofițeri sau două persoane oficiale, care să ateste pe a lor răspundere că într'adevăr tinerul în chestiune are absolvite studiile arătate în declarație.

Tinerii admiși în școală pe baza acestei declarații, nu vor putea fi înaintați sublocotenenți de cât numai dacă, până la finea anului școlar, vor prezenta actele originale doveditoare de studiile absolvite.

3) Vor putea fi însumați de cătră corpuri și voluntarii care au cel puțin etatea de 18 ani, care de asemenea pe baza actelor sus arătate, vor fi trimiși la școlile pregătitoare de ofițeri de rezervă.

4) În principiu toți tinerii ce cad în prevederile art. 52 din legea de recrutare, vor fi însumați la infanterie și se trimit la școlile pregătitoare de ofițeri de rezervă de artilerie și cavalerie, trebuie să depună taxa de cal 2500 lei și se trimit la școlile pregătitoare de ofițeri de rezervă de artilerie sau cavalerie.

5) În acest sens, cu onoare Comandamentele sunt rugate să dea cea mai largă publicație pentru a fi cunoscute aceste dispoziții de toți tinerii din ținuturile alipite care doresc a deveni ofițeri de rezervă, punându-vă în acelaș timp în legătură cu școlile pregătitoare de ofițeri de rezervă pentru a comunica data când acei tineri jurmează a fi trimiși la școli.

Șeful Marelui Stat Major al Armatei General de Corp de Armată *Christescu*.

Șeful Secției I.
Lt.-Colonel *Vasilescu*.

Pentru conformitate
Șeful Biroului I. de Recrutare
Maior (Indescifrabil).
Bi 735

Se caută

pentru imediată angajare

un corector-traducător,

care cunoaște perfect limbile română, germană și maghiară.

Persoana angajată va fi încredințată și cu lucruri de birou la administrația institutului.

Ofertele cu indicarea pretenziunilor să se trimită

la Administrația ziarului
„ROMÂNUL”.

De vânzare

un motor cu benzin de 10-11½ puteri, fabricație Langen și Wolf din Wiena anul 1912. Adresa: N. Dancu inv. pens. în Jebel (Szépehely) jud. Timiș. Da 725

Acid nitric (crud),
Acid cloridrich (crud),

Cumpără ZINCOGRAFIA „CONCORDIA”
Arad, str. Zrinyi Nr. 1 a.

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE
VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VII.

Magazin permanent de butoaie
pentru vin, de toate măsurile.

LUDOVIC BAUMANN, comerciant de butoaie. = Arad, Piața Libertății No 11.
No 553-20%

Faceți publicațiile DV. în cel mai
răspândit ziar de dincoace de Carpați

„ROMÂNUL”,

și atunci succesul este sigur!

Se pot insera cereri și oferte de servicii, închirieri, arândări, cumpărări și vânzări de mobile și imobile, anunțuri comerciale, anunțuri de căsătorie, etc. etc.!

Taxele se plătesc după tarif.

ATELIER DE ZINCOGRAFIE.

EXECUTĂ CLISEE DUPĂ DESEN (LINIARE)
DUPĂ FOTOGRAFIE (AUTOTYPE) FOTO-
LITO etc., COMENZILE SE PRIMESC LA:

TIPOGRAFIA CONCORDIA SOC. PE ACȚII
SECȚIA ZINCOGRAFICĂ, ARAD, STR. ZRINYI 1 a.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.
ARAD STR. ZRINYI 1 a.
TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: ca mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocaționale, invitări de logodnă, cununie și p. petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență.

Serviciu prompt. Prețuri moderate.

